

ENERGIEKOSTEN STIJGEN FORS

Walter van Everdingen en Anita van der Knijff

Het gemiddelde land- en tuinbouwbedrijf betaalden in 2003 en 2004 gemiddeld ruim 20.000 euro per jaar voor energie. De energiekosten maken daarmee gemiddeld 8 à 9% uit van de totale betaalde kosten. Het grootste deel van die kosten bestond uit kosten voor aardgas. Er zijn echter grote verschillen in verbruik en kosten van energie tussen de bedrijfstypen. Bij melkvee- en akkerbouwbedrijven blijven de kosten in 2004 nog beperkt tot ongeveer 8.000 euro per bedrijf, maar bij glastuinbouwbedrijven was dat gemiddeld ruim 120.000 euro. Daar maakten ze dan ook bijna 20% uit van de totale betaalde kosten, terwijl ze voor de melkvee- en akkerbouwbedrijven omstreeks 5% bedragen.

Energieprijzen in 2005

Voor 2005 worden de bedrijven geconfronteerd met een sterke stijging van de energieprijzen. De gemiddelde kosten van energie per bedrijf kunnen daardoor 20 tot 30% oplopen. Bij de glastuinbouwbedrijven wordt hierdoor de grens van 150.000 euro per bedrijf ruim gepasseerd. Varkenshouders naderen de 20.000 euro per bedrijf (tabel 1). De prijs van elektriciteit zal ongeveer 9% hoger liggen dan in 2004 en de prijs van gasolie ongeveer 25%. Bij de glastuinders zal de stijging van de kosten tussen de bedrijven sterk verschillen, mede afhankelijk van de contractvorm die voor aardgas is afgesloten. Tuinders die een gascontract met een variabele gasprijs hebben, kunnen voor dat deel met een prijsstijging tot wel 60% te maken krijgen. Diegenen die voor meerdere jaren het variabele deel hebben vastgezet, zijn beduidend beter af. Door aanpassingen in het stookregime kunnen de energiekosten overigens enigszins worden gedrukt. In combinatie met de gunstige buitentemperatuur zal het verbruik iets lager uit kunnen komen dan vorig jaar, al is dat effect minimaal in vergelijking met de prijsstijging. Gemiddeld wordt voor de glastuinbouw een stijging van de totale energiekosten van ruim 30% verwacht.

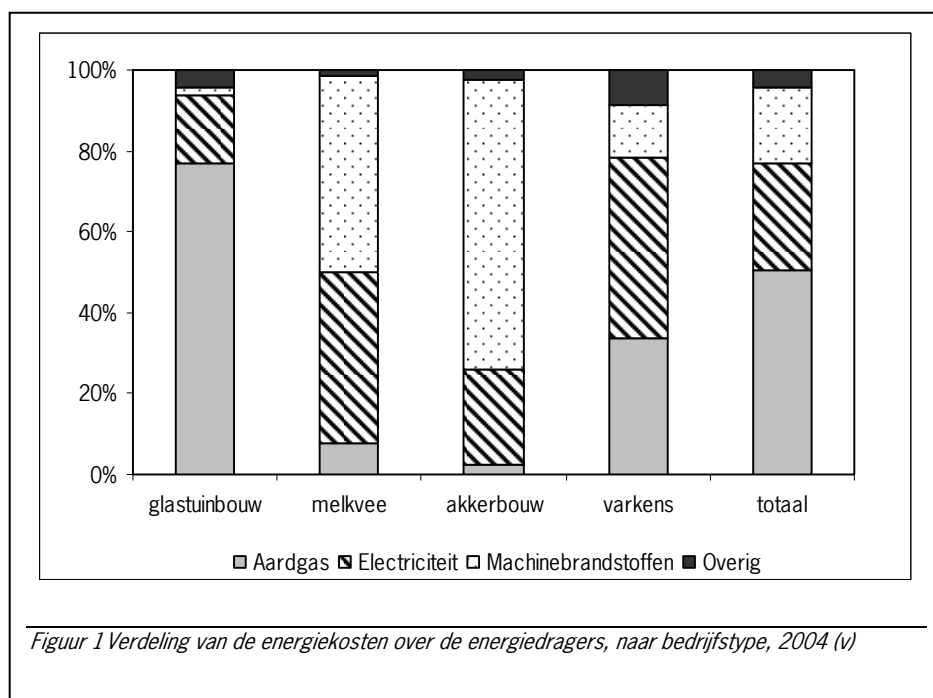
Verskil in energiedragers

Niet alleen de hoogte van de energiekosten verschilt tussen de bedrijfstypen, maar de bedrijven maken ook gebruik van verschillende energiedragers. Bij de glastuinbouw maakt aardgas het grootste deel uit van de kosten (figuur 1). Ook bij de varkensbedrijven, vooral op de bedrijven met fokvarkens, speelt aardgas een belangrijke rol. Dit in tegenstelling tot de melkvee- en akkerbouwbedrijven. Daar zijn de kosten voor de machinebrandstoffen, zoals benzine en diesel, de grootste energiekostenposten. Gezien het grote belang van de diesel bij de akkerbouwers en de relatief grote prijsstijging daarvan, zullen de energiekosten van de akkerbouwers in 2005 boven die van de melkveehouders belanden.

Tabel 1 Gemiddelde energiekosten (euro per bedrijf), naar bedrijfstype

	2002	2003	2004 (v)	2005 (r)
Glastuinbouwbedrijven	93.210	121.590	121.530	161.000
Melkveebedrijven	7.290	7.460	7.910	9.400
Akkerbouwbedrijven	6.930	7.030	7.750	9.600
Varkensbedrijven	14.310	16.560	17.150	19.500

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Glastuinbouw naar bedrijfsomvang

Binnen de bedrijfstypen verschillen de energiekosten uiteraard ook heel sterk. Daar speelt de bedrijfsomvang een grote rol, maar ook de intensiteit van de teelten en de mate waarin energiebesparende opties zijn toegepast. Bij de kleine glastuinbouwbedrijven (< 150 nge) blijft de inzet van energie beperkt tot 6.200 GJ per bedrijf, terwijl grote bedrijven bijna 37.800 GJ gebruiken (tabel 2). Bij de kleine bedrijven wordt ruim 180.000 m³ aardgas verbruikt. Dat komt neer op ruim 27 m³ per m² beteembare oppervlakte. De grote bedrijven, die gemiddeld een beteembare oppervlakte van 2,75 ha hebben, gebruiken meer dan een miljoen m³ en ruim 38 m³ per m².

Tabel 2 Kosten en inzet van energie op glastuinbouwbedrijven naar bedrijfsomvang, 2004 (v).

	< 150 nge	150-250 nge	> 250 nge	Totaal
Bedrijfsomvang (nge)	98	189	459	249
Beteembare oppervlakte (ha)	0,66	1,45	2,74	1,60
Energiekosten	46.800	97.040	221.350	121.530
Inzet van energie (GJ)	6.210	14.560	37.770	19.530
Verbruik aardgas (1.000 m ³)	182	394	1.052	544
m ³ aardgas per m ² beteembare oppervlakte	27,5	27,3	38,4	34,0

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Diesel op akkerbouw en melkveebedrijven

Bij melkvee- en akkerbouwbedrijven zijn de kosten voor machinebrandstoffen het belangrijkste onderdeel van de energiekosten. Voor akkerbouwbedrijven bedroegen die kosten in 2004 ongeveer 5.500 euro per bedrijf en voor melkveebedrijven ongeveer 3.900 euro. Het grootste deel van die kosten heeft betrekking op gasolie of rode diesel. Ook hier geldt dat de kosten verschillen naar bedrijfsomvang, maar ook zullen zaken als verkaveling en het al dan niet inzetten van de loonwerker een rol spelen. In de melkveehouderij ligt het dieselverbruik op ongeveer 120 liter per ha cultuurgrond, terwijl de akkerbouwers ongeveer 150 liter per ha verbruiken (tabel 3).

Tabel 3 Kosten en inzet van machinebrandstoffen op melkvee- en akkerbouwbedrijven, naar bedrijfsomvang, 2004 (v).

	< 70 nge	70-150 nge	> 150 nge	Totaal
Melkveebedrijven				
Oppervlakte cultuurgrond	22,0	43,1	81,0	41,4
Kosten voor machinebrandstoffen	2.150	3.790	8.150	3.850
Dieserverbruik (liters)	2.310	4.850	12.430	5.040
Dieserverbruik per ha	105	112	153	122
Akkerbouwbedrijven				
Oppervlakte cultuurgrond	30,8	68,5	140,3	53,6
Kosten voor machinebrandstoffen	3.900	5.960	13.380	5.540
Dieserverbruik (liters)	4.760	9.040	22.060	7.890
Dieserverbruik per ha	155	132	157	147

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Meer informatie:

Gegevens over energieverbruik zijn beschikbaar op het BINternet van de LEI-website (<http://www.lei.wur.nl/NL/statistieken/Binternet>).